

Перспективні напрями інноваційного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції

Дмитро Полтавський

аспірант кафедри управлінських технологій,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: PoltavskyiDO@krok.edu.ua,

ORCID: 0009-0004-6560-4486

Досліджуючи перспективи інноваційного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції слід зазначити, що науковці по різному окреслюють його напрями та можливості.

В дослідженнях вітчизняних науковців представлено різні бачення напрямів та перспектив інноваційного розвитку підприємств загалом та в умовах євроінтеграції зокрема. На думку науковців П. Микитюк, Ж. Крисько, О. Овсянюк-Бердадіна, С. Сковчиляс, для підприємств доцільними можуть бути такі напрями інноваційного розвитку, як:

1) збалансованого інноваційного розвитку, коли впроваджуються заходи здійснення поступових технічних інновацій;

2) наступального інноваційного розвитку, основою якого є динамічне і швидке впровадження інновацій, що дає можливість забезпечити випереджувачий розвиток та зміцнити лідерські позиції підприємства на ринку;

3) абсорбуючого інноваційного розвитку із впровадженням незначних модифікуючих, покращуючих інновацій, що не мають суттєвих змін і не змінюють структуру та технології виробництва [1].

Зазначимо, що наведена класифікація узагальнює та визначає напрями інноваційного розвитку як і загалом напрями еволюціонування, чи революційних змін розвитку економічних систем підприємств загалом, вочевидь взявши за основу класифікації самих інновацій, таких як базові, радикальні, покращуючі, модифікуючі інновації, що є обґрунтованим. Основою інноваційного розвитку є безпосередньо впровадження інноваційних розробок, а їх сутність та ознаки можуть визначати характеристики та активність змін і напрям інноваційного розвитку [2].

На думку науковців З. Юринець, Л. Гнилянська, Р. Юринець за масштабністю інноваційних змін напрями інноваційного розвитку поділяються на локальні, зосереджені на внутрішніх інноваціях в діяльності підприємства та глобальні – спрямовані на зміни як в діяльності підприємств так і на зміни зовнішнього середовища [3]. За рівнями, напрями інноваційного розвитку поділяють на стратегічні, що забезпечують прийняття підприємством інноваційної стратегії розвитку та тактичні, що полягають у вирішенні поточних завдань, пов'язаних із інноваційною діяльністю підприємства [4]. Крім вище наведених класифікацій, напрями інноваційного розвитку можуть охоплювати різні функціональні сфери, такі як виробнича, маркетингова, соціальна та інші [5].

Водночас, модернізація, оновлення виробничих баз з новим обладнанням,

перехід на сучасні технології виробництва і випуск нової інноваційної продукції це завдання, реалізація яких потребуватиме розширення та зміцнення, а для багатьох підприємств і початку тісної співпраці між підприємствами реального сектору економіки та науковим організаціями.

Таким чином, на рівні підприємств ключовими пріоритетами інноваційного розвитку є: розробка та прийняття стратегії інноваційного розвитку підприємства із визначенням стратегічних цілей розвитку; модернізація, оновлення обладнання, технічних баз виробництва продукції; закупівля нового обладнання, відкриття нових напрямів діяльності; перехід підприємств на нові високотехнологічні процеси, впровадження нових технологій виробництва; впровадження автоматизованих систем управління виробничими процесами та автоматизація процесів в політиці, збуті продукції, інших підсистемах підприємства; активування та розбудова взаємодії з науковими установами, організаціями з метою створення інновацій, нової техніки, технологій та їх залученням на оновлення підприємства; проведення інноваційних розробок науково-дослідної діяльності, НДДКР зі створення інноваційних товарів, технологій; розробка та впровадження у виробництво нової високотехнологічної продукції; експортна орієнтація високотехнологічної продукції підприємства; впровадження енергоефективних технологій, перехід на технології економії ресурсів, безвідходного, маловідходного виробництва; зміну структури, асортименту продукції; перехід на використання у виробництві нових більш технологічних матеріалів та сировини; навчання, підвищення кваліфікації кадрових ресурсів підприємства; впровадження програм підготовки навчання кадрів, зміцнення кадрового потенціалу підприємства; розвиток ідей, креативних інноваційних рішень, процесів, технологій у всіх сферах функціонування підприємства; акумулювання внутрішніх фінансових ресурсів та їх цільове спрямування на фінансування інноваційного розвитку; впровадження проєктування з розробкою інноваційно-інвестиційних проєктів та пошук і залучення зовнішніх інвестицій, необхідних для їх реалізації.

Одним із головних базових напрямів управління інноваційним розвитком є планування, вибір та впровадження інноваційних стратегій, який передбачає обґрунтування, планування, впровадження та реалізацію стратегій здійснення інноваційної діяльності. Інноваційна стратегія дає можливість визначити мету та стратегічні цілі, що є пріоритетними для діяльності підприємства на визначену стратегічною перспективою кількість років та зосередити всі зусилля, потенціал та ресурси підприємства на досягнення цілей інноваційного розвитку.

Впровадження фундаментальних, прикладних досліджень та НДДКР є напрямом інноваційного розвитку, який забезпечує формування основи подальшої інноваційної діяльності – новації, наукового задуму, ідеї, винаходу. Впровадження радикальних інновацій потребує проведення фундаментальних прикладних досліджень та НДДКР, результатами яких стають наукові відкриття та розробки технологій, готових для подальшого промислового впровадження та комерціалізації, в якійсь певній окремій сфері галузі діяльності чи загалом з

широкою дифузією та сферами застосування (як скажімо, Інтернет чи цифрові технології, мікросхеми та інші радикальні технології, що стали невід'ємною інноваційною основою змін багатьох сфер та галузей діяльності людства). Забезпечення цього напряму інноваційного розвитку потребує наявності відповідної наукової, інтелектуальної бази, науковців, а тому здійснюється науково-дослідними інститутами, лабораторіями та іншими організаціями, що здійснюють дослідження на замовлення держави (стратегічні інновації) та за договорами з об'єктами господарської діяльності.

Зазначимо, що одним із найбільш базових поширених напрямів інноваційного розвитку є створення нових продуктів та послуг, при цьому мова йде як про саме створення, розробку радикально нових інноваційних чи удосконалених, модифікованих (таких, що не зазнали окремих конструктивних чи функціональних змін) моделей та виробів та їх впровадженням у виробництво та комерціалізацію. Цей напрям стосується як створення нових продуктів з новими властивостями, так і формування нових ринків чи сфер діяльності.

За результатами проведеного дослідження визначених науковцями перспектив впровадження інновацій сформовано ключові напрями, складові управління інноваційним розвитком, характерні та доцільні для діяльності підприємств в умовах євроінтеграції. Такими напрямками, складовими виступають як традиційні складові, такі як створення нової продукції та послуг і удосконалення процесів виробництва, здійснення фундаментальних, прикладних досліджень та НДДКР, створення нових технологій, матеріалів, обладнання, так і більш нові і менш досліджені напрями, такі як розвиток інноваційного потенціалу підприємства; удосконалення та розвиток знань як основи створення та впровадження інновацій; формування інноваційних стратегій та їх впровадження; розбудова інфраструктури інновацій; трансфер інновацій; цифровізація процесів інноваційного розвитку; інтеграція, глобалізація інноваційного розвитку, випуск високотехнологічної продукції та її експортна орієнтованість; кластеризація інноваційної діяльності.

Ключові слова: управління, інновації, інноваційний розвиток, управління інноваційним розвитком підприємств, євроінтеграція.

Список використаних джерел

1. Микитюк П., Крисько Ж., Овсянюк-Бердадіна О., Скочиляс С. (2015). *Інноваційний розвиток підприємства*. Тернопіль: Принтер Інформ. 224 с.
2. Кириченко, О. (2021). *Інвестиційно-інноваційне забезпечення промисловості України в умовах Четвертої промислової революції: монографія*. К.: Університет КРОК. 368 с. <https://dspace.krok.edu.ua/items/5559b91b-394d-45bb-b57b-1b5352fc1d80>
3. Юринець, З. Гнилянська Л., & Юринець Р. (2021). *Управління інноваційним розвитком*. Львів: СПОЛОМ, 2021. 132 с.
4. Мазаракі А., & Федулова Л. (2017). *Концептуальні засади управління інноваційним розвитком підприємств сфери торгівлі. Підприємництво і торгівля*. № 21. С. 20-25.
5. Гришова, І., & Непочатенко В. (2013). *Вплив інституціональної структури на розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств*. № 2 (7). С. 47–54.